

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Για την προστασία του περιβάλλοντος
και της πολιτιστικής κληρονομιάς

Μέλος των: *International Union for Conservation of Nature and Natural Resources (IUCN)*
European Environmental Bureau (EEB) • Europa Nostra

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ • ΙΟΥΛΙΟΣ - ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ - ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2000 • ΕΤΟΣ 28 • ΑΡΙΘ. ΦΥΛ. 3 • Δρχ. 1

Μαθήματα από τα παθήματα

Η ελληνική κοινή γνώμη παρακολούθησε με αρκετή αγωνία το πρόσφατο ναυάγιο του πλοίου «Eurobalker 10» στον όρμο Λευκαντί του Ευβοϊκού κόλπου, το οποίο δημιούργησε σοβαρή ρύπανση από πετρελαιοειδή στον ευρύτερο θαλάσσιο χώρο από την διαρροή εκατό και πλέον τόνων μαζούτ από τις δεξαμενές καυσίμων του πλοίου.

Η ρύπανση από πετρελαιοειδή εξελίσσεται σε διάφορα στάδια από τη στιγμή που εκδηλώνεται. Στο πρώτο στάδιο γίνεται μια γρήγορη εξάπλωση της κηλίδας και αρχίζει η διάλυση του νερού μέσα στο πετρέλαιο με ταχύτατη αύξηση του όγκου της κηλίδας και ταυτόχρονη μείωση της δυνατότητας άντλησης και διαχωρισμού της. Στη συνέχεια τα πτητικά συστατικά εξατμίζονται στην ατμόσφαιρα, ενώ κάποια διαλύονται στο νερό προσδίδοντας του έντονη οσμή και επηρεάζοντας άμεσα πχ. τις ιχθυοκαλλιέργειες και τους αναπαραγωγικούς μηχανισμούς μερικών αρθρόποδων (καβουριών κλπ.). Παράλληλα, σχηματίζονται ογκώδη αιωρήματα του πετρελαίου στο νερό που είτε διασκορπίζονται με τα ρεύματα είτε καταβυθίζονται στον πυθμένα. Εκεί, επιδρούν αρνητικά στην ενάλια ζωή περιορίζοντας την οξυγόνωση και μπλοκάροντας τις κεραιές οργανισμών που ζουν στον βυθό. Τέλος, τμήμα των πετρελαίων που συγκρατείται στο επιφανειακό υμένιο συρρικνώνονται και εκβράζονται στις ακτές δίνοντας τα γνωστά προβλήματα με τις πύσσες, προβλήματα ορατά τόσο οικολογικά όσο και οικονομικά, που όπως εξηγείται από τα παραπάνω, δεν είναι πάντοτε σοβαρότερα απ' όσα δεν φαίνονται.

Το ναυάγιο αυτό, παρά την απώλεια ανθρώπινης ζωής και τις σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις του στο περιβάλλον, είναι πολύ μικρό και ασύγκριτα υποδεέστερο σε σχέση με άλλα μεγάλα ναυάγια που έγιναν (πχ. Amoco Cadiz, Exxon Valdez) ή που ενδέχεται να γίνουν αν δεν λάβουμε τα μέτρα μας. Σε τέτοιες περιπτώσεις

πολλές δεκάδες χιλιάδων τόνων πετρελαίου χύνονται στην θάλασσα. Ας θυμηθούμε ότι κάθε χρόνο υπολογίζεται ότι 1/1000 του μεταφερόμενου πετρελαίου τελικά διαρρέει στις θάλασσες (κάπου 2x106 τόνοι το χρόνο), ενώ μέσα στον Ελληνικό θαλάσσιο χώρο διακινούνται με πλοία κάθε χρόνο πάνω από 100 εκατομμύρια τόνοι.

Τρία διδάγματα πρέπει να συνάγουμε από το δυσάρεστο αυτό περιστατικό:

1. Οτι το ατύχημα, υπό τις συνθήκες νηνεμίας που έγινε, αποτελεί κλασικό παράδειγμα ατυχήματος που δεν πρέπει να θεωρείται ανεκτό σε μια χώρα που θέλει να συμπεριλαμβάνεται στις αναπτυνγμένες και ευνομούμενες

Συνέχεια στην επόμενη σελίδα

Νέοι αγώνες εν όψει

*Συνταγματική Μεταρρύθμιση των
Αρθρων 24, 94 & 95 του Συντάγματος.*

Στη νέα Επιτροπή για την Αναθεώρηση του Συντάγματος της παρούσας Βουλής, ο Εισηγητής της πλειοψηφίας, συμφωνώντας και του Εισηγητή της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης, πέρασε διάταξη με την οποία τροποποιείται επί τα χείρω το άρθρο 24 του Συντάγματος για την Προστασία του Ιστορικού και Φυσικού Περιβάλλοντος, όπως και τα άρθρα 94 και 95 για τη Διοικητική Δικαιοσύνη και το Συμβούλιο της Επικρατείας.

Σύμφωνα με τις προτεινόμενες τροποποιήσεις, αποδυναμώνεται το άρθρο 24, ενώ το ΣτΕ υποβι-

Συνέχεια στην επόμενη σελίδα

**Το κόστος έκδοσης του παρόντος τεύχους καλύπτεται με την ευγενική χορηγία
του ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΣΑΜΟΥΡΚΑ**

πολιτείες ούτε πρέπει να θεωρείται ανεκτό για επιχειρήσεις και οικονομία του διαμετρήματος της τσιμεντοβιομηχανίας.

Συνθήκες φόρτωσης, εποπτεία και σκαριά που έχουν ως συνέπεια τέτοια αποτελέσματα είναι έξω από κάθε σύγχρονη αντίληψη για ευθύνη επιχειρήσεων ή βιώσιμη ανάπτυξη.

2. Το ατύχημα θα μπορούσε να είναι πολύ μεγαλύτερο και χειρότερο και να είχε απειλήσει οικολογικά ή και οικονομικά περισσότερο ευαίσθητες περιοχές. Το γεγονός ότι, παρά την σχετική κινητοποίηση, το «εύκολο» ναυάγιο δεν αντιμετωπίστηκε όσο αποτελεσματικά θα περίμενε κανείς φέρνει στην επιφάνεια το ερώτημα «αν τα σχέδια αντιμετώπισης μεγάλων ατυχημάτων θαλάσσιας ρύπανσης έχουν επικαιροποιηθεί, τι βαθμός ετοιμότητας και τεχνικής υποστήριξης έχει εξασφαλιστεί, πέραν των λίγων σημείων ιδιαίτερου κινδύνου (πχ. λιμάνια, διυλιστήρια).

Αναμφίβολα καταλήγει κανείς στο συμπέρασμα της ύπαρξης πολύ μικρής ενημέρωσης και ανυπαρξίας επιχειρησιακής προετοιμασίας και συνεργασίας στον χώρο της τοπικής αυτοδιοίκησης και των τοπικών φορέων των πολιτών με τις αρμόδιες υπηρεσίες. Στην συγκεκριμένη περίπτωση οι πολίτες κινητοποιήθηκαν εθελοντικά και αυτόματα χωρίς όμως η σημαντικότερη δράση τους να είναι προγραμματισμένη, ενταγμένη και συντονισμένη σε έναν μηχανισμό.

Το αρμόδιο κέντρο REMPEC του Μεσογειακού Προγράμματος Δράσης για το Περιβάλλον του ΟΗΕ (MAP/UNEP) έχει προθυμοποιηθεί για την παροχή σχετικής τεχνογνωσίας, ενώ το ΜΙΟ-ΕCSDΕ (Μεσογειακό Γραφείο Πληροφόρησης για το Περιβάλλον, τον Πολιτισμό και τη Βιώσιμη Ανάπτυξη) έχει προθυμοποιηθεί να συντονίσει τις οργανώσεις του ανά περιοχή (και στην Ελλάδα) για μια διεξαγωγή ασκήσεων ετοιμότητας σε συνεργασία με τις εθνικές αρχές.

3. Πρέπει να ξαναδούν οι αρμόδιες αρχές με νέο «μάτι» την (α)καταλληλότητα διαφόρων περιοχών για ελλιμενισμούς ή διελεύσεις πλοίων.

Υπενθυμίζεται ότι οι κάτοικοι των περιοχών του κόλπου Ελευσίνας πριν ένα χρόνο είχαν οργανώσει μεγάλη λαϊκή συγκέντρωση στον Λουτρόπυργο, παρουσία του Νομάρχη Δυτ. Αττικής και Παπαπέτρου, Δημάρχων, κλπ. και είχαν ζητήσει την τήρηση της ρητής δέσμευσης προηγούμενων κυβερνήσεων να μην υπάρξει αγκυροβόληση ούτε ενός πλοίου ούτε να επιτρέπονται συχνές διελεύσεις πλοίων στο δυτικό τμήμα του πολύπαθου κόλπου Ελευσίνας, του οποίου η κατάσταση ευτυχώς βελτιώνεται μετά από αγώνες και προσπάθειες ετών.

Παρά τις διαβεβαιώσεις όλο και «ξεμυτούν» και αγκυροβολούν πλοία πέραν του ακρωτηρίου του Αγ. Νικολάου (Ευταξία), ενώ πολλά πλοία διαπλέουν το τμήμα αυτό του κόλπου ανακατεύοντας τα νερά του και προκαλώντας προβλήματα στις αβαθείς ακτές μεταφέροντας

βάζεται σε δικαστήριο αναιρέσεως αποφάσεων των δευτεροβάθμιων Διοικητικών Δικαστηρίων, με αποτέλεσμα να εξοβελιστεί ο μέχρι σήμερα πρωτογενής ρόλος του ελέγχου της νομιμότητας των αποφάσεων της Διοίκησης και η δυνατότητα αναστολής αυτών των αποφάσεων.

Εάν οι τροποποιήσεις αυτές περάσουν και στην Ολομέλεια της Βουλής, τότε θα επέλθει δραστική μείωση της θεσμικής προστασίας του περιβάλλοντος στην Ελλάδα.

Σημειώνουμε ότι η διατύπωση του άρθρου 24 στο Σύνταγμα του 1975 προήλθε μετά από σκληρό αγώνα των τότε ΜΚΟ και με αποφασιστική συμβολή της Ελληνικής Εταιρείας, η οποία οργάνωσε 3ήμερη συνάντηση με μεγάλη συμμετοχή ΜΚΟ και πολιτών. Προϊόν αυτής της συνάντησης είναι ο τόμος των σχετικών πρακτικών όπου περιλαμβάνονται εισηγήσεις στις 5,6 και 7 Φεβρουαρίου 1975 και ένας 2ος τόμος με τις κοινές προτάσεις για ένα νέο θεσμικό πλαίσιο προστασίας του περιβάλλοντος.

Είναι σημαντικό ότι, κατά την Συνταγματική Αναθεώρηση του 1985, τα άρθρα που μνημονεύσαμε θεωρήθηκαν θεμελιώδη και δεν αναθεωρήθηκαν. Κατά συνέπεια, σήμερα βρισκόμαστε εμπρός σε μία κίνηση για άρση, τουλάχιστον κατά ένα μέρος, της προστασίας που παρείχαν τα άρθρα αυτά. Η κίνηση αυτή έρχεται σε αντίθεση με την διεθνή τάση συνταγματικής κατοχύρωσης του δικαιώματος των πολιτών στο περιβάλλον (σχετική συζήτηση ήδη διεξάγεται στο Ευρωκοινοβούλιο).

Η Ελληνική Εταιρεία, μετά από όλα αυτά, πήρε την πρωτοβουλία και κάλεσε τις περιβαλλοντικές οργανώσεις για μία πραγματική συστράτευση προς αποτροπή της Αναθεώρησης αυτών των βασικών άρθρων αλλά και αντιθέτως προς ενδυνάμωση των φιλοπεριβαλλοντικών προβλέψεων του Συντάγματος, και για τη διαμόρφωση κοινής δήλωσης και εκλογής κοινής αντιπροσωπείας για τις δέουσες ενέργειες προς κάθε κατεύθυνση καθώς και για την ευρύτερη δυνατή κινητοποίηση της κοινής γνώμης.

με το κύμα που δημιουργούν σκουπίδια και πετρέλαια από την ακτή στη θάλασσα.

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι για να γίνουν τα «παθήματα - μαθήματα» υπάρχει ανάγκη μιας στρατηγικής που να διασφαλίζει το μεγαλύτερο περιβαλλοντικό κέρδος με ανεκτό οικονομικό κόστος και να αποφεύγει την λογική του ανεκτού περιβαλλοντικού κόστους για το μεγαλύτερο οικονομικό κέρδος.

Καθηγ. Μιχάλης Σκούλλος

Καθαρισμός ακτών στο Νότιο Ευβοϊκό

ΜΙΑ ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΗ ΔΡΑΣΗ ΑΠΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ

« Η ακτή της Αγριλέζας πριν την προσπάθεια καθαρισμού»

Ακτή Αγριλέζας, Κυριακή 17 Σεπτεμβρίου 2000

Υστερα από το πρόσφατο ναυάγιο του πλοίου Eurobalker X, πραγματοποιήθηκε την Κυριακή 17 Σεπτεμβρίου 2000 με ιδιαίτερη επιτυχία μια εθελοντική δράση καθαρισμού μιας ακτής του Ν. Ευβοϊκού και συγκεκριμένα της ακτής Αγριλέζας, στην περιοχή ανάμεσα στο Δήλεσι και το Χαλκούτσι.

Σε μια προσπάθεια ενίσχυσης των δράσεων απορρύπανσης, εθελοντές μέλη οκτώ (8) περιβαλλοντικών οργανώσεων (Δίκτυο Μεσόγειος SOS, Ελλάδα Καθαρή, ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ για την Προστασία του Περιβάλλοντος και της Πολιτιστικής Κληρονομιάς, Ελληνική Εταιρεία Προστασίας της Φύσης, Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία, Οικολογική Εταιρεία Ανακύκλωσης, Οικολογική Εταιρεία «Βιωσιμότητα», WWF-Ελλάς), του Μεσογειακού Προγράμματος Δράσης των Ηνωμένων Εθνών για το Περιβάλλον (MAP/UNEP) και ορισμένοι κάτοικοι της περιοχής, έλαβαν μέρος στον καθαρισμό μιας από τις πιο όμορφες ακτές της περιοχής. Η δράση πραγματοποιήθηκε με την υποστήριξη του MAP/UNEP και του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων (ΥΠΕΧΩΔΕ). Την όλη προσπάθεια συντόνισε ο Δρ. Β. Μαμαλούκας.

Στη δράση έλαβαν μέρος 240 εθελοντές και υπολογί-

ζεται ότι συλλέχθηκαν περίπου 63 τόνοι ρυπασμένης άμμου.

Ο εθελοντισμός στη Ελλάδα, αν και απέχει από το επίπεδο ετοιμότητας και μαζικότητας άλλων χωρών, βρίσκεται τα τελευταία χρόνια σε διαρκή άνοδο. Κρίσιμος παράγοντας γι' αυτό είναι η αυξανόμενη ευαισθητοποίηση και δράση των πολιτών για καθημερινά θέματα που αφορούν στο περιβάλλον, στον πολιτισμό, στην υγεία κα. Στην προσπάθεια αυτή σημαντικό ρόλο έχουν παίξει οι Ελληνικές περιβαλλοντικές οργανώσεις.

Απόδειξη αυτών αποτελεί και η συγκεκριμένη δράση, η οποία αν και έγινε υπό πίεση χρόνου, απέδωσε ικανοποιητικά τόσο από πλευράς κινητοποίησης όσο και από πλευράς έργου.

Οι εθελοντές συμμετείχαν με ενθουσιασμό και ευσυνειδησία και η εργασία τους υπήρξε ιδιαίτερα αποτελεσματική, με έμφαση στον προσεκτικό και λεπτομερή καθαρισμό της ακτής, που σε ανάλογες δράσεις απορρύπανσης δύσκολα επιτυγχάνεται. Σχηματίστηκαν ομάδες εργασίες από 15 άτομα η κάθε μία και κάθε ομάδα ανέλαβε ένα συγκεκριμένο τμήμα της ακτής και την μεταφορά των συλλεχθέντων στα σημεία προσωρινής αποθήκευσης, ενώ υπήρχαν και δύο ομάδες με βάση το σημείο συγκέντρωσης υπεύθυνες για τον εξοπλισμό,

«Οι εθελοντές επί το έργο»

τον ιματισμό και την τροφοδοσία. Ομάδα εθελοντών του Ερυθρού Σταυρού ήταν επίσης παρούσα στον χώρο.

Ορισμένες σημαντικές διαπιστώσεις από την προσπάθεια απορρύπανσης της περιοχής είναι οι εξής:

- Η πίσσα έχει εισχωρήσει σε βάθος περίπου 30 εκατοστών στο υλικό της ακτής (άμμος, βότσαλο) με αποτέλεσμα η απορρύπανση να δυσκολεύεται σημαντικά. Παράλληλα, ο καθαρισμός απαιτούσε την αφαίρεση μεγάλου όγκου άμμου και βότσαλων, γεγονός που οπωσδήποτε αλλοιώνει το τοπίο και αυξάνει τη διάβρωση της ακτής, ευτυχώς όχι σε πολύ μεγάλο βαθμό.

- Πίσσα έχει επικαθίσει πάνω σε βράχια. Στο πλαίσιο της απορρύπανσης έγιναν επιλεκτικοί καθαρισμοί με χρήση ειδικών απορρυπαντικών - διασκορπιστικών και μηχανικών μέσων. Μια τέτοια δράση για ολόκληρη την ακτή είναι πρακτικά αδύνατη. Η θάλασσα με φυσικές διεργασίες θα καθαρίσει τα βράχια σε διάστημα 1-2 ετών.

- Η επιτάχυνση του φυσικού διασκορπισμού κηλίδων με χρήση χημικών διασκορπιστικών αποτελεί μια διεθνώς διαδεδομένη πρακτική, η οποία όμως πρέπει να γίνεται με φειδώ.

Εφόσον η χρήση τους κρίνεται απολύτως απαραίτητη, πρέπει να γίνεται μόνο στην ανοικτή θάλασσα, ώστε να αποφεύγονται οι υψηλές συγκεντρώσεις στη στήλη του νερού. Επίσης, δεν πρέπει να γίνεται σε περιοχές

«Καθαρισμός των βράχων

«Η εργασία των εθελοντών απέδωσε...»

με μικρό βάθος, όπου η ενδεχόμενη κατακρήμνιση σταγονιδίων πετρελαίου στο βυθό θα είχε ως αποτέλεσμα την ανάμειξή τους με ιζήματα του πυθμένα και θα καθιστούσε αδύνατη την φυσική βιοαποικοδόμηση του πετρελαίου λόγω έλλειψης οξυγόνου.

● Στο συντονισμένο έργο της απορρύπανσης των τελευταίων ημερών δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση στη θάλασσα και τις ακτές, επιλογή πράγματι σωστή.

Σε δεύτερη μοίρα πέρασαν άλλες περιοχές, όπως το Δέλτα του Ασωπού (περιοχή ιδιαίτερα σημαντική για τα πουλιά, χάρη στο πλούσιο αλλά ευαίσθητο οικοσύστημά της), όπου όμως η ζημιά θα μπορούσε εύκολα να αποφευχθεί από την αρχή αν έγκαιρα είχαν τοποθετη-

θεί πλωτά φράγματα, που να μην επέτρεπαν στο ρυπασμένο νερό να προχωρήσει πιο βαθιά στον ποταμό.

● Η θεραπεία είναι πάντα πιο δυσχερής, επώδυνη και δαπανηρή από την πρόληψη. Δυστυχώς, ατυχήματα σαν αυτό που αντιμετωπίσαμε πρόσφατα, θα συνεχίσουν να γίνονται στις θάλασσες μας, και είναι βέβαιο ότι πίσσες θα εξακολουθήσουν να εκβράζονται στις ακτές για πολύ ακόμα καιρό. Απαιτείται, λοιπόν, υψηλός βαθμός ετοιμότητας και εκπαίδευσης, όχι μόνο από πλευράς των Αρχών και των ιδιωτικών εταιρειών, αλλά και των ενεργών πολιτών, που με σωστή οργάνωση και συντονισμό μπορούν να προσφέρουν πολλά σε δύσκολες περιστάσεις.

ΦΩΤΟ: Β. Κωνσταντιανός, Μ. Αγιασματζή, Δ. Καλαϊτζίδης

Συνάντηση εκπροσώπων της Ε. Ε. με τον Υπουργό Μακεδονίας Θράκης κ. Γ. Πασχαλίδη

Την Τρίτη 27 Ιουνίου ο Πρόεδρος και μέλη του Δ.Σ. της Ελληνικής Εταιρείας επισκέφθηκαν τον Υπουργό Μακεδονίας - Θράκης κ. Γ. ΠΑΣΧΑΛΙΔΗ στη Θεσσαλονίκη όπου είχαν μια ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα συνάντηση. Τα θέματα που συζητήθηκαν, κάλυψαν σύντομη αναφορά στην ιστορία και δράση της Ε.Ε. και στη συνέχεια εθίγησαν θέματα που αφορούσαν στους τομείς του φυσικού περιβάλλοντος, της πολιτιστικής κληρονομιάς και της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και πιο συγκεκριμένα τα εξής:

Α. ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

1. ΠΡΕΣΠΙΑ: Συζητήθηκε η χρησιμοποίηση και αξιοποίηση του ιδιόκτητου Βιολογικού Σταθμού της Ε.Ε. στην περιοχή Μικρολίμνης Πρεσπών, στο πλαίσιο της τριμερούς συμφωνίας μεταξύ των χωρών Ελλάδος, Αλβανίας και FYROM για ίδρυση Βαλκανικού οικολογικού πάρκου Ramsar. Το κτίριο του Σταθμού έχει υποστεί ζημιές ύψους 15-20 εκατομμυρίων δρχ. περίπου από λεηλατήσεις, είναι όμως αρίστης αρχιτεκτονικής. Αποτελεί σημαντική επένδυση, χρησιμοποιήθηκε στο παρελθόν επιτυχώς για πλήθος ερευνητικών, εκπαιδευτικών και διαχειριστικών προγραμμάτων και πρέπει να αξιοποιηθεί.

Συζητήθηκε η δυνατότητα ενίσχυσης και αποκατάστασης των ζημιών και ένταξής του σε κάποιο πρόγραμμα στα πλαίσια της παραπάνω συνεργασίας.

2. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΝΕΡΩΝ:

Α. Το θέμα του Νερού αποτελεί προτεραιότητα σε εθνικό και διεθνές επίπεδο. Στην Ελλάδα γίνονται σοβαρές προσπάθειες, πχ. το δίκτυο «Νερό» που συντονίζεται από τον Καθηγ. Θ. Κουϊμτζή, ΑΠΘ. Παράλληλα, βρίσκονται σε εξέλιξη δραστηριότητες που αφορούν συνεργασίες Ελληνικών φορέων, κυρίως ΑΕΙ, με γειτονικές χώρες. Συχνά, μετά την ολοκλήρωση τέτοιων προγραμμάτων δεν υπάρχει συνέχεια.

Πιο συγκεκριμένα συζητήθηκαν :

(ι). Η διασφάλιση της συνέχειας τέτοιων δραστηριοτήτων που απαιτεί την ύπαρξη ενός ευέλικτου αλλά σαφούς πλαισίου δράσης. Η καταγραφή των σχετικών παλαιών και νέων προγραμμάτων, των στόχων, των αποτελεσμάτων καθώς και των συμμετεχόντων στην Ελλάδα και στις συνεργαζόμενες χώρες, αποτελεί ίσως το πρώτο απαραίτητο βήμα για τον επιτυχή συντονισμό των δράσεων, όπου η Ε.Ε. θα μπορούσε να βοηθήσει.

(ιι). Απαραίτητη είναι επίσης η διεξαγωγή μιας επιτελικής διήμερης συνάντησης όλων των χειριστών των δράσεων για ανταλλαγή απόψεων και ενημέρωσή τους για το Μεσογειακό και διεθνές γίγνεσθαι (Global Water Partnership-GWP, MEDTAC, Water Vision, Framework

for Action, και δράσεις της Mediterranean Commission of Sustainable Development/UNEP κλπ), ώστε να επικαιροποιηθούν οι δραστηριότητές τους ως προς το Μεσογειακό Σχέδιο Δράσης για το Νερό που θα παρουσιασθεί σε Διεθνές Συνέδριο, στην Αθήνα μεταξύ 2-5 Νοεμβρίου 2000.

Για τα παραπάνω ζητείται η έμπρακτη υποστήριξη και συμβολή του ΥΜΘ.

Β. Εγινε πρόταση από τον κ. Κ. Καρρά, που μετέχει του SECI/BAC για χρησιμοποίηση μέρους των κονδυλίων της Ελληνικής Κυβέρνησης σε έργα κοινής ωφελιμότητας, όπως πχ. για τον καθαρισμό των ρυπασμένων υδάτων των ποταμών Αξιού, Στρυμόνα, Νέστου και Εβρου.

Γ. Σημειώνεται ότι υπάρχει πρόταση προς την Ε.Ε. από Τουρκική οργάνωση για κοινό οικολογικό πρόγραμμα στον Εβρο, πιθανόν στο πλαίσιο των προγραμμάτων LIFE.

Β. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

1. Σε συνέχεια της Διεθνούς Διάσκεψης της UNESCO και της Ελληνικής Κυβέρνησης με θέμα «Περιβάλλον και Κοινωνία: Εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση των Πολιτών για την Αειφορία» (Δεκέμβριος 1997) που οργανώθηκε στη Θεσσαλονίκη έγινε πρόταση για συνεργασία και υποστήριξη εκ μέρους του ΥΜΘ και άλλων συναρμόδιων φορέων του «Βραβείου Θεσσαλονίκης» που είχε θεσμοθετηθεί να δίδεται κάθε δύο (2) χρόνια στο πλαίσιο της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης.

2. Τονίστηκε η ανάγκη υποστήριξης και ενίσχυσης στην περιοχή ευθύνης του ΥΜΘ του υπάρχοντος δικτύου, Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης με τίτλο «Το Σποράκι, Πηγή Ζωής». Το δίκτυο αυτό της Ε.Ε. είναι το μοναδικό δίκτυο που υπάρχει σήμερα για την Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση.

Γ. ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ

Τέθηκε το θέμα της σπουδαιότητας της συμμετοχής των πολιτών στην Πρόσβαση στην Περιβαλλοντική Πληροφόρηση και Δικαιοσύνη (Συνθήκη του Aarhus) και στην Εκπαίδευση για το Περιβάλλον και την Αειφορία. Η Ε.Ε. έχει αναπτύξει ιδιαίτερη ειδικότητα και εμπειρία, σε θέματα συμμετοχικών διαδικασιών, συμμετοχής φορέων και πολιτών πχ. σε μελέτες περιβαλλοντικών επιπτώσεων κλπ.

Αποτελεί συμβατική υποχρέωση της Ελλάδος βάσει της Οδηγίας 90/313 και της Συνθήκης του Aarhus που έχει υπογράψει (αλλά ακόμη δεν κύρωσε), να προωθήσει το θέμα ουσιαστικά. Είναι γνωστό ότι η έλλειψη οργανωμένων συμμετοχικών διαδικασιών και η ανάγκη προώθησής τους επισημάνθηκε και στην πρόσφατη συνάντηση που οργάνωσε η Ελληνική Κυβέρνηση (ΥΠΕΧΩΔΕ) με τον ΟΟΣΑ στην Αθήνα όπου η Ε.Ε. εκπροσώπησε τις ελληνικές ΜΚΟ.

Η πρόταση της Ε.Ε. αφορά σειρά σεμιναρίων προς στελέχη της Δημόσιας Διοίκησης, Περιφερειακών και Τοπικών φορέων και εκπροσώπων Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Συνεταιρισμών και Κοινωνικών Εταίρων, ΜΚΟ κλπ.

Δ. ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

1. ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ: Η Ε.Ε., αν και αναγνωρίζει τις σπουδαίες αναστηλωτικές εργασίες που έχουν γίνει στο Αγ. Ορος, εξέφρασε την ανησυχία της για το μεγάλο πρόγραμμα παρεμβάσεων που εκτελείται (διάνοξη πληθώρας δρόμων, καταστροφή μονοπατιών και μνημείων κλπ).

Επεσήμανε την ανάγκη ίδρυσης συλλογικού οργάνου που να συντονίζει τα έργα και την ανάγκη άσκησης αυστηρότερης πολιτικής ελέγχου των παρεμβάσεων μέσω του ΚεΔΑΚ που είναι ο αρμόδιος φορέας προστασίας της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς. Το έργο του ΚεΔΑΚ δυστυχώς, φαίνεται να είναι ανεπαρκές.

Για την αντιμετώπιση των σοβαρών κινδύνων που έχουν δημιουργηθεί για την αρχιτεκτονική κληρονομιά του Αγίου Ορους η Ελληνική Εταιρεία πρότεινε τα εξής:

Ι. Η διάθεση των πιστώσεων του συνολικού προγράμματος παρεμβάσεων στο Αγίον Ορος θα πρέπει να γίνεται μέσα από το Υπουργείο Πολιτισμού που είναι προφανώς το καθ' ύλην αρμόδιο Υπουργείο και όχι από το ΥΠΕΧΩ-ΔΕ. Ετσι, το ΥΠΠΟ θα ανακτήσει ένα φυσικό ρόλο γενικής εποπτείας και ελέγχου του προγράμματος. Η Ελληνική Εταιρεία τρέφει βαθύτατο σεβασμό για την Αγιορείτικη Κοινότητα, η οποία κατόρθωσε να διαφυλάξει την ορθόδοξη παράδοση διαμέσου των αιώνων, και αναγνωρίζει τη σημασία του καθεστώτος του αυτοδιοίκητου του Αγίου Ορους, καθώς και τα λεπτά προβλήματα τα οποία αυτό δημιουργεί.

Όταν όμως ένα τόσο ευρύ πρόγραμμα παρεμβάσεων αναλαμβάνεται με δαπάνες της Ελληνικής Πολιτείας θα πρέπει και αυτή να είναι σε θέση να βεβαιωθεί για τη σωστή χρήση των διατιθέμενων πόρων.

ΙΙ. Το ΚεΔΑΚ θα πρέπει να αναδιοργανωθεί ώστε να μπορεί να ανταποκριθεί στις ανάγκες της αποστολής του. Η Ελληνική Εταιρεία θεωρεί ότι η δημιουργία του ΚεΔΑΚ ήταν ένα βήμα προς την σωστή κατεύθυνση, με την έννοια ότι δημιουργήθηκε ειδικός φορέας για τη διαφύλαξη της Αγιορείτικης κληρονομιάς και ότι ο φορέας αυτός εγκαταστάθηκε στη Θεσσαλονίκη.

Είναι όμως φανερό ότι, στην κατάσταση που βρίσκεται σήμερα το ΚεΔΑΚ -για λόγους που δεν είναι του παρόντος-, δεν μπορεί να ανταποκριθεί στην αποστολή του ενώ η απόλυτη αποξένωση του ΥΠΠΟ από κάθε αρμοδιότητα για την προστασία ενός τόσο σημαντικού τομέα της αρχιτεκτονικής μας κληρονομιάς δεν ήταν χωρίς συνέπειες. Είναι λοιπόν αναγκαίο το ΚεΔΑΚ να αναδιοργανωθεί με τα ακόλουθα μέτρα :

α. Σύσταση, μέσα στα πλαίσια του ΚεΔΑΚ, ειδικής επιτροπής εργασίας της οποίας τα μέλη θα επιλέγονται μεταξύ αρμόδιων επιστημόνων αναγνωρισμένου κύρους και θα ορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Πολιτισμού και Μακεδονίας - Θράκης για τη διαχείριση του συ-

νολικού προγράμματος των παρεμβάσεων στο Άγιον Ορος με πλήρη διασφάλιση της ορθής επιλογής και εκτέλεσης των έργων και της προστασίας της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς.

Το προτεινόμενο όργανο θα είναι υπεύθυνο για την εκτίμηση των συνολικών αναγκών παρέμβασης και τη σύνταξη μακροχρόνιου και ετήσιων προγραμμάτων έργων με βάση και κριτήρια ιεράρχησης που θα επιλέξει. Θα εισηγείται προς το Διευθυντή και το Διοικητικό Σύμβουλο για την κατανομή της ευθύνης υλοποίησης των έργων του προγράμματος, ανάλογα με τη σημασία και την ιδιαιτερότητά τους, καθώς και για την επιλογή μελετητών και εργολάβων με πλήρη συμμόρφωση προς τα ειδικά προσόντα που θα πρέπει απαραίτητα να διαθέτουν οι ανάδοχοι. Και, τέλος, θα έχει την ευθύνη για την παρακολούθηση της εκτέλεσης των έργων και τη σωστή άσκηση των καθηκόντων της επίβλεψης από την εκάστοτε αρμόδια υπηρεσία.

β. Ποιοτική αναβάθμιση των υπηρεσιών του ΚεΔΑΚ με τον διορισμό στη θέση του διευθυντού του κατάλληλου προσώπου (προερχόμενου ίσως από την ιεραρχία του ΥΠΠΟ) με την ίδια, όπως και παραπάνω, κοινή απόφαση Υπουργών, καθώς επίσης και με τη θεσμική κατοχύρωση ότι οι προϊστάμενοι τμημάτων του ΚεΔΑΚ θα διαθέτουν υποχρεωτικά τους αναγκαίους τίτλους σπουδών και εμπειρίας σχετικά με τη μελέτη και προστασία των μνημείων.

γ. Εξασφάλιση ότι, μέσω του οργάνου που αναφέρεται στα προηγούμενα, ένας αριθμός έργων με ιδιαίτερες απαιτήσεις θα ανατίθεται στη 10η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων, σύμφωνα και με τις σχετικές διατάξεις του ιδρυτικού νόμου του ΚεΔΑΚ, προκειμένου αυτά να αποτελέσουν πρότυπα και για το έργο των ιδιωτών μελετητών και κατασκευαστών.

2. ΞΑΝΘΗ:

α. Εγινε ενημέρωση για το πρόγραμμα της Ε.Ε. που χρηματοδοτείται από το Ίδρυμα Α.Γ. Λεβέντη με σκοπό την ενίσχυση των ιδιωτών που θέλουν να αγοράσουν, να αναστηλώσουν και να κατοικήσουν σπίτια στην παλιά πόλη της Ξάνθης.

β. Στο πλαίσιο αυτό η Ε.Ε. θα ενισχύσει το Ίδρυμα ΠΑ-ΚΕΘΡΑ (Πολιτιστικό Αναπτυξιακό Κέντρο Θράκης) με χρηματοδότηση από το Ίδρυμα Λεβέντη, για αγορά κατάλληλου κτιρίου με σκοπό την στέγασή του. Η αποκατάσταση του κτιρίου ελπίζεται να γίνει με ένταξη στο Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (Π.Ε.Π.). Υπάρχει θετική έγκριση από τον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας.

Η Ε.Ε. ζητά την συνδρομή του Υπουργού για την πραγματοποίηση αυτού του στόχου.

γ. Ζητήθηκε η μεσολάβηση του Υπουργού για την επιστροφή των Αρχείων της πόλης της Ξάνθης και των Αρχείων των Μονών Προδρόμου και Εικοσιφοίνικας, που είχαν λεηλατηθεί από τους Βούλγαρους κατά τον 2ο παγκόσμιο πόλεμο.

3. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΩΝ ΟΙΚΙΣΜΩΝ.

Το Παράρτημα της Ελληνικής Εταιρείας Θεσσαλονίκης τόνισε την ανάγκη εύρεσης νέου τρόπου διαχείρισης και ανάδειξης των βασικών χαρακτηριστικών των παραδοσιακών και ιστορικών οικισμών. Με αφορμή την προώθηση του Π.Δ. για τον Παλαιό Παντελεήμονα Πιερίας ζήτησε να εφαρμοστεί ανάλογο Π.Δ. και για τον οικισμό Παρθενώνα Χαλκιδικής.

Ε. ΒΙΩΣΙΜΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ.

1. Η Ε.Ε. είχε υποβάλει στον ΕΟΤ πρόγραμμα που αναφέρεται στην αναστήλωση, ενός συνόλου δικτύου μνημείων δευτερευούσης σημασίας ώστε αυτά να αποτελέσουν «αντίπαλους ανακουφιστικούς πόλους» για τα μεγάλα σημαντικά μνημεία αλλά και σημεία επενδυτικού ή τουριστικού ενδιαφέροντος Ελλήνων και ξένων τουριστών συγχρόνως δε, να περιωσθεί και αναβαθμιστεί η πολιτιστική κληρονομιά του τόπου.

Το ΥΜΘ θα μπορούσε να βοηθήσει στην προώθηση ή χρηματοδότηση του προγράμματος αυτού της Ε.Ε. που θα γίνει σε συνεργασία με τα ξενοδοχεία και Επιμελητήρια της περιοχής της Β. Ελλάδος.

2. Τονίστηκε η μεγάλη καταστροφή που μπορεί να επιφέρει η ραγδαία αύξηση του τουρισμού, μέσα από μια γιγαντιαία ανάπτυξή του.

Χρειάζεται να προχωρήσουν οι μελέτες σχετικά με την «φέρουσα ικανότητα συστημάτων», πχ: τουριστικών περιοχών. Επισημάνθηκε ότι η Ε.Ε. διαθέτει επιστήμονες με σχετική εμπειρία.

Ο Υπουργός διαβεβαίωσε τα μέλη του Δ.Σ. της Ελληνικής Εταιρείας ότι θα βρεθούν τρόποι κοινής δράσης.

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Ελληνικής Εταιρείας εκφράζει τις θερμές του ευχαριστίες στον κ. Υπουργό για την θερμή υποδοχή που έτυχε και ελπίζει ότι σε σύντομο χρονικό διάστημα θα δοθεί και πάλι η ευκαιρία για μια γόνιμη συνεργασία.

Συνάντηση εκπροσώπων της Ε.Ε. με τον Δήμαρχο Θεσσαλονίκης κ. Β. Παπαγεωργόπουλο

Την Τρίτη, 27 Ιουνίου πραγματοποιήθηκε στο Δημαρχείο Θεσσαλονίκης ενημερωτική συνάντηση μεταξύ του Δημάρχου κ. Β. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΟΥ και της ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ εκπροσωπούμενης υπό του Προέδρου της μελών του Δ.Σ. και μελών της Διοικούσας Επιτροπής του Παραρτήματος Θεσσαλονίκη.

Η συζήτηση ξεκίνησε με μια σύντομη αναφορά του Προέδρου στην ιστορία και τη δράση της Ε.Ε.. Στην συνέχεια εθίγησαν συγκεκριμένα θέματα που αφορούν γενικώς τα περιβαλλοντικά προβλήματα στις πόλεις και ειδικότερα τη Θεσσαλονίκη:

Στη διάρκεια της συζήτησης επισημάνθηκαν ορισμένα γενικά χαρακτηριστικά της Θεσσαλονίκης και ζητήθηκε από τον Δήμαρχο και το Δημοτικό Συμβούλιο να φροντίσει, όσο γίνεται, για την επίλυση των προβλημάτων και την αντιμετώπιση των σχετικών θεμάτων.

Συγκεκριμένα εθίγησαν τα παρακάτω θέματα:

● **«Πόλεις, φιλικές με το περιβάλλον»:** Αναπτύχθηκε από τον Πρόεδρο κ. Σκούλλο η έννοια του όρου «Πόλεις, φιλικές με το περιβάλλον-αειφορικές πόλεις». Αναφέρθηκε τόσο στο πρόγραμμα SUDECIR (Sustainable Development in European Cities and Regions) όσο και στα προγράμματα της «Local Agenda 21», «Βιώσιμες πόλεις», «Υγιεινές πόλεις» κλπ. Τα προγράμματα αυτά εφαρμόζονται ήδη με μεγάλη επιτυχία σε πολλές μεγάλες ευρωπαϊκές πόλεις και αφορούν στην κατάρτιση ενός στρατηγικού σχεδίου αειφορικής λειτουργίας της πόλης που περιλαμβάνει προγράμματα καθαριότητας, ανακύκλωσης, ενίσχυσης πράσινου, φιλικούς για τους πολίτες δημοσίου χώρους κλπ, καθώς και στις επιλογές στις αγορές και προμήθειες που κάνει ο Δήμος έτσι ώστε να προτιμώνται υλικά και υπηρεσίες με φιλοπεριβαλλοντικό χαρακτήρα.

Διαπιστώθηκε ότι ο Δήμος Θεσσαλονίκης δεν έχει τέτοιο στρατηγικό σχέδιο ούτε έχει σχέδιο περιβαλλοντικής προσέγγισης των επιλογών στις αγορές του.

● **Κτίρια:** Ο Δήμος έχει στη κατοχή του πολλά παραδοσια-

κά κτίρια. Μερικά εξ αυτών εντάσσονται ήδη σε πρόγραμμα αποκατάστασης και επισκευής τους, όμως αυτό δεν αρκεί. Ο Δήμος θα πρέπει να προχωρήσει σε όλες τις κατευθύνσεις για την αξιοποίηση και ανάδειξή τους (να εξεταστεί το θέμα της ενδεδειγμένης χρήσης τους) στη συνέχεια. Στο σημείο αυτό τέθηκε και το θέμα ενδεχομένης παροχής κατάλληλου κτιρίου για τα γραφεία του Παραρτήματος της Ε.Ε.

● **Προσόψεις κτιρίων:** Η συμπτωτεύουσα διατηρεί πολύ περισσότερο απ' ότι η Αθήνα ένα συνεκτικό ιστό πολλών διατηρητέων κτιρίων και ενότητα αρχιτεκτονικού ύφους, τουλάχιστον στο κέντρο. Οι προσόψεις όμως σε πολλά ενδιαφέροντα κτίρια παραμορφώνονται είτε από μεταγενέστερες προσθήκες είτε από την τοποθέτηση ακαλαίσθητων και πολύμορφων διαφημίσεων, αφισών κλπ. ή καταστρέφονται από εγκατάλειψη.

● **Ανακύκλωση:** Θα πρέπει να δοθεί μεγαλύτερη έμφαση στον τομέα της ανακύκλωσης. Πολλά θετικά παραδείγματα υπάρχουν ήδη.

● **Μνημεία:** Συζητήθηκε το πρόβλημα του περιβάλλοντος χώρου των μνημείων εν γένει, και αναφέρθηκε η ανάγκη εκπονήσεως ειδικής μελέτης για καθένα από τα μείζονα μνημεία. Αναφέρθηκαν ακόμη ειδικά η περίπτωση του τζαμιού Χάμιζα Μπέη (πρώην κιν/γράφου Αλκαζάρ) ιδιοκτήτης του οποίου είναι ο Ερυσφόρος Σταυρός, η περίπτωση της βυζαντινής «Κινωτέρνας» πάνω από την οποία διέρχεται η οδός Ολυμπιάδος και η περίπτωση των βυζαντινών Λουτρών της οδού Θεοδοιοπούλου. Ζητήθηκε το ενδιαφέρον και η θέση του Δήμου στο θέμα της προστασίας και συντήρησης - ανάδειξης τους.

Στη συνέχεια συζητήθηκαν θέματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης όπως το Δίκτυο για την πρωτοβάθμια εκπαίδευση «Το Σποράκι Πηγή Ζωής» και η θέσπιση του «Διεθνούς Βραβείου Θεσσαλονίκης» σε συνέχεια της Διεθνούς Διάσκεψης για την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση που πραγματοποιήθηκε στην Θεσσαλονίκη το Δεκέμβριο του 1997, καθώς και θέματα βιώσιμου τουρισμού.

Τα συμπεράσματα της συζήτησης και οι σύντομες επισημάνσεις εκ μέρους των μελών της Ε.Ε. και του Δημάρχου για τα προβλήματα της πόλης της Θεσσαλονίκης, συνοψίζονται στα ακόλουθα:

Η Ελληνική Εταιρεία:

1. Για το θέμα κατάρτισης Σχεδίου Αειφορικής Δράσης της πόλης, η Ε.Ε. προτίθεται να αναλάβει ή να βοηθήσει στο σχετικό έργο, επίσης με κρίσιμες επαφές με το εξωτερικό, εφόσον της ανατεθεί κάτι τέτοιο.

2. Για το θέμα των προσώπων πρότεινε να επιλεγούν από τον Δήμο κτίρια και να αποκατασταθούν οι προσόψεις τους με χρηματοδότηση των ιδίων των πολιτών, σύμφωνα με τον ΓΟΚ και το σχετικό Π.Δ. του 1988. Ο νόμος που ισχύει δεν εφαρμόστηκε. Μερική επιδότηση ως κίνητρο, επίσης πρέπει να εξεταστεί θετικά.

3. Στο θέμα της ανακύκλωσης το Παράρτημα της Ε.Ε. θα σταθεί αρωγός στις όποιες προσπάθειες του Δήμου. Ειδικότερα το μέλος μας κα Αικ. Τσιάνα, που ήδη ασχολείται με το θέμα αυτό, θα συνεχίσει την επαφή με στελέχη του Δήμου για ουσιαστική εξεύρεση λύσης.

4. Για το τζαμί «Αλκαζάρ» ζητήθηκε από τον κ. Δήμαρχο να εντείνει τις προσπάθειες προς τον ΕΕΣ για την ταχύτερη αποκατάσταση του κτιρίου που προϋποθέτει την απομάκρυνση από αυτό των καταστημάτων.

5. Στέγαση γραφείου Παραρτήματος: Το Παράρτημα της Ε.Ε. Θεσσαλονίκης, αντιμετωπίζει πρόβλημα στέγασης. Εγινε έκκληση στον κ. Δήμαρχο να του διατεθεί κατάλληλος χώρος για τη στέγαση των γραφείων του σε κάποιο από τα παραιοδοσιακά κτίρια που θα αποκατασταθούν.

6. Για το Δίκτυο «Σποράκι» εξηγήθη από τον κ. Δήμαρχο συνεργασία και υποστήριξη ώστε να ενημερωθούν τα σχολεία της Θεσσαλονίκης και ερωτήθηκε εάν η Θεσσαλονίκη θα ήθελε να μετάσχει στο πρόγραμμα ειδικά διαμορφωμένων κήπων για τους τυφλούς.

7. «Διεθνές Βραβείο Θεσσαλονίκης»: Εγινε ερώτηση για το κατά πόσο ο Δήμος θα δραστηριοποιηθεί για τη συνέχεια και επιτυχία του θεσμού και επισημάνθηκε η βοήθεια και η πρωτοβουλία που μπορεί να αναπτύξει η Ε.Ε..

Ο κ. Δήμαρχος ανέφερε τα εξής:

1. Για το θέμα 1 εξέφρασε το ενδιαφέρον του και θα εξεταστεί.

2. Α. Θα αρχίσει η αποκατάσταση των όψεων των διατηρητέων κτιρίων επί της Εγνατίας οδού μέσα από το πρόγραμμα του 3ο ΚΠΣ.

Β. Ο Δήμος θα αρχίσει το έργο της αποξήλωσης των επιδαπέδιων διαφημίσεων.

Γ. Ο Δήμος έχει προβεί σε μηνύσεις εναντίον των υπευθύνων για την τοποθέτηση διαφημίσεων στις ταράτσες των πολυκατοικιών. Της υπόθεσης αυτής έχει επιληφθεί ο εισαγγελέας.

3. Για την ανακύκλωση ζήτησε από την κα Τσιάνα να επανέλθει στους αρμοδίους του Δήμου.

4. Α. Επαναλαμβάνει το άμεσο ενδιαφέρον του, όπως και για άλλα κτίρια, αλλά εξηγεί τις δυσκολίες λόγω δικαστικών αγώνων του ΕΕΣ.

Β. Θα αποκατασταθεί, επίσης, το τζαμί «Αλατζάι Ιμαρέτ» μέσα από το 3 ΚΠΣ.

Γ. Ξεκινά ο διαγωνισμός για την αποκατάσταση («αναπαλαίωση») του διατηρητέου κτιρίου επί της οδού Αναγεννήσεως μετά την ολοκλήρωση της σχετικής μελέτης.

5. Για το θέμα της στέγης του Παραρτήματος επιφυλάχθηκε να το εξετάσει και μας ζήτησε να επανέλθουμε.

6. Ο Δήμος ανταποκρίνεται, κατ' αρχήν, θετικά στο πρόγραμμα «Σποράκι» και στο πρόγραμμα των διαμορφωμένων κήπων για του τυφλούς.

7. Θα εξετάσει που βρίσκεται το θέμα των Βραβείων και θα χρειαστεί την βοήθειά μας.

Κλείνοντας, ο κ. Δήμαρχος διαβεβαίωσε τα μέλη του Δ.Σ. της Ελληνικής Εταιρείας ότι ο Δήμος θα κάνει από μέρους του κάθε προσπάθεια να εξευρεθούν λύσεις στα περιβαλλοντικά θέματα της πόλης. Διαβεβαίωσε για το ζωηρό ενδιαφέρον του να βρεθούν και να ενισχυθούν κοινές δράσεις στο μέλλον. Το Διοικητικό Συμβούλιο της Ελληνικής Εταιρείας εξέφρασε τις θερμές του ευχαριστίες για την ζεστή και φιλική υποδοχή των μελών της Εταιρείας και ευχήθηκε στο μέλλον να δοθεί η ευκαιρία για μία νέα συνάντηση και στενότερη συνεργασία.

Δημοσιοποίηση της Εκθεσης ΟΟΣΑ για τις Περιβαλλοντικές Επιδόσεις της Ελλάδος

Την Τετάρτη 27 Σεπτεμβρίου οργανώθηκε από το ΥΠΕΧΩΔΕ Ημερίδα δημοσιοποίησης της Εκθεσης του ΟΟΣΑ για τις Περιβαλλοντικές Επιδόσεις της χώρας μας, στο Κέντρο ΓΑΙΑ του Μουσείου Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας με την παρουσία του Υπουργού Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων κ. Κώστα Λαλιώτη και του εκπροσώπου του ΟΟΣΑ κ. C. Averous.

Η Εκθεση αυτή του ΟΟΣΑ δημιουργεί τη βάση για την εκτίμηση της μελλοντικής προόδου στον τομέα του περιβάλλοντος και εξετάζει τις περιβαλλοντικές επιδόσεις της Ελλάδος δηλαδή το βαθμό στον οποίο οι εθνικοί της στόχοι και οι διεθνείς της υποχρεώσεις εκπληρούνται με βάση την περιβαλλοντική αποτελεσματικότητα και κριτήρια οικονομικής αποδοτικότητας.

Στην εκδήλωση αυτή η Ε.Ε. εκπροσωπήθηκε από τον Πρόεδρό της Καθηγ. Μ. Σκούλλο, ο οποίος και έκανε σύντομη παρέμβαση. Θυμίζουμε ότι η Ε.Ε. συμμετείχε ενεργά από τα πρώτα στάδια της αξιολόγησης αλλά και στην επιτόπου εξέταση της χώρας μας από την Επιτροπή των εμπειρογνομόνων που πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα μεταξύ 4-7 Μαΐου 1999.

Σύντομη Παρουσίαση της Εκθεσης

1. Ιστορικό και διαδικασία Εξέτασης των Περιβαλλοντικών Επιδόσεων της Ελλάδας.

Τις τελευταίες δεκαετίες το ενδιαφέρον του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης, ΟΟΣΑ, έχει στραφεί ενεργά στον τομέα του Περιβάλλοντος. Στο πλαίσιο αυτό εντάσσεται και η διενέργεια των Εκθέσεων

Περιβαλλοντικών Επιδόσεων των Κρατών Μελών από τον ΟΟΣΑ. Η δράση αυτή έγινε για κάθε μία από τις 29 Χώρες Μέλη του ΟΟΣΑ και διήρκεσε ολόκληρη τη δεκαετία του '90. Μέσα στη νέα δεκαετία θα ακολουθήσει η διεξαγωγή του 2ου κύκλου των Εκθέσεων για όλες τις Χώρες Μέλη.

Η διαδικασία εξέτασης των Περιβαλλοντικών Επιδόσεων της Ελλάδας ξεκίνησε το Φθινόπωρο του 1997, εξελίχθηκε σε τέσσερις φάσεις και ολοκληρώθηκε τυπικά τον Μάρτιο του 2000 με την έκδοση της Έκθεσης. Στη διαδικασία εξέτασης της Ελλάδας συμμετείχαν ενεργά, εκτός από το ΥΠΕΧΩΔΕ που είχε τον γενικό συντονισμό, όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς της ελληνικής κοινωνίας.

Συγκεκριμένα :

- όλα τα συναρμόδια σε θέματα περιβάλλοντος Υπουργεία, όπως Ανάπτυξης, Εξωτερικών, Εσωτερικών, Γεωργίας, Εθνικής Οικονομίας, Οικονομικών, Υγείας και Πρόνοιας, Εμπορικής Ναυτιλίας και Αιγαίου.

- οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης
- οι Πανεπιστημιακοί φορείς,
- τα Βιομηχανικά και Τεχνικά Επιμελητήρια,
- τα Συνδικάτα και οι Επαγγελματικοί Σύνδεσμοι,
- οι Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις.

Η διαδικασία της εξέτασης περιλάμβανε τις εξής φάσεις :

α. την προεξέταση τον Νοέμβριο του 1998, στην Αθήνα, όπου παρουσιάστηκε και παραδόθηκε στον εκπρόσωπο του ΟΟΣΑ «Έκθεση Βάσης» που συντάχθηκε από το ΥΠΕΧΩΔΕ σε μία συνεργασία με τους συναρμόδιους φορείς και περιλάμβανε τα πιο πρόσφατα στοιχεία για την κατάσταση του περιβάλλοντος στην Ελλάδα και τις πολιτικές προστασίας, διατήρησης και αποκατάστασής του.

β. την κυρίως εξέταση, τον Μάιο του 1999, στην Αθήνα και Λέσβο, όπου 9μελής Επιτροπή του ΟΟΣΑ, στην οποία συμμετείχαν και εκπρόσωποι των 3 εξεταστριών χωρών (Κορέα, Σουηδία, Ελβετία) είχε επιτόπιες συναντήσεις με όλους τους φορείς της Ελληνικής Κοινωνίας. Η Επιτροπή συγκέντρωσε και άλλα στοιχεία και διαμόρφωσε μία πιο ολοκληρωμένη εικόνα για τις περιβαλλοντικές επιδόσεις της χώρας μας. Βάσει όλων των στοιχείων, συντάχθηκε τελικά από το ΟΟΣΑ το πρώτο ολοκληρωμένο σχέδιο της Έκθεσης το οποίο και απεστάλη στο ΥΠΕΧΩΔΕ το Σεπτέμβριο του 1999 για παρατηρήσεις.

γ. την ελληνική αποστολή στο Παρίσι, τον Νοέμβριο του 1999, όπου, στην Γενική Συνέλευση των Κρατών Μελών του Οργανισμού, οριστικοποιήθηκαν τα «Συμπεράσματα και Συστάσεις» καθώς και το κείμενο της κυρίως Έκθεσης. Η ελληνική αντιπροσωπεία ήταν πολυμελής και αντιπροσωπευτική και στήριξε με επιτυχία τις ελληνικές θέσεις.

δ. την έκδοση της Έκθεσης, τον Μάρτιο του 2000 από τον ΟΟΣΑ στην αγγλική και γαλλική και την προετοιμασία της ελληνικής έκδοσης από το ΥΠΕΧΩΔΕ.

2. Παρουσίαση της Έκθεσης των Περιβαλλοντικών Επιδόσεων της Ελλάδας.

Η Έκθεση Περιβαλλοντικών Επιδόσεων του ΟΟΣΑ περιλαμβάνει τα πιο πρόσφατα και τεκμηριωμένα στοιχεία για την κατάσταση του περιβάλλοντος στην Ελλάδα. Επίσης αποτελεί την πιο επικαιροποιημένη, ολοκληρωμένη

και περιεκτική παρουσίαση και αξιολόγηση της εφαρμογής των περιβαλλοντικών πολιτικών της Ελλάδας για τη δεκαετία του '90.

Η κυρίως Έκθεση αποτελείται από 3 μέρη με τα εξής κεφάλαια :

I. Ελεγχος της Ρύπανσης και Διατήρηση της Φύσης

- Διαχείριση υδατικών πόρων
- Διαχείριση αέρα
- Βιοποικιλότητα και διατήρηση της φύσης

II. Ενσωμάτωση πολιτικών

- Ενσωμάτωση Περιβαλλοντικών και Οικονομικών Πολιτικών

- Τομεακή ενσωμάτωση : Διαχείριση παράκτιων και αστικών περιοχών

- Τομεακή ενσωμάτωση : Τουρισμός

III. Συνεργασία με τη Διεθνή Κοινότητα

Κάθε κεφάλαιο περιλαμβάνει τρεις επιμέρους ενότητες βάσει του μοντέλου: πίεση - κατάσταση - απόκριση. Συγκεκριμένα, γίνεται μία γενική περιγραφή της υφιστάμενης κατάστασης για τον αντίστοιχο τομέα περιβάλλοντος καθώς και των τάσεων που επικρατούν. Ακολουθεί μία παρουσίαση της αντιμετώπισης - ανταπόκρισης των ελληνικών αρχών με αναφορά στα μέτρα, τους στόχους και τις πολιτικές. Τέλος γίνεται η αξιολόγηση των περιβαλλοντικών επιδόσεων, ανά τομέα, με τη χρήση ποιοτικών και ποσοτικών μέσων και δεικτών.

Η Έκθεση περιλαμβάνει επίσης ένα τμήμα με 4 Παραρτήματα υπό τη μορφή εύχρηστων Πινάκων για τον αναγνώστη, όπου παρουσιάζονται :

- οι τιμές επιλεγμένων περιβαλλοντικών δεικτών,
- οικονομικά στοιχεία και τάσεις,
- οι κυριότερες πολυμερείς συμφωνίες που έχει υπογράψει η χώρα, καθώς και
- τα πιο σημαντικά περιβαλλοντικά γεγονότα της δεκαετίας του '90.

Η Έκθεση περιλαμβάνει επίσης ένα Κεφάλαιο «**Συμπερασμάτων και Συστάσεων**», στο οποίο παρουσιάζονται συνοπτικά και περιεκτικά οι περιβαλλοντικές επιδόσεις της Ελλάδας ανά τομέα και οι τομείς στους οποίους η Ελλάδα έχει επιδείξει σημαντική πρόοδο τα τελευταία χρόνια, επιβεβαιώνοντας έτσι την ορθότητα και καταλληλότητα των ελληνικών επιλογών, πολιτικών και μέτρων καθώς και τα σημεία στα οποία η χώρα θα πρέπει να δώσει μεγαλύτερη προσοχή και προς την κατεύθυνση των οποίων θα πρέπει να εστιάσουν και να εντατικοποιηθούν οι περαιτέρω δράσεις και προσπάθειες, προς όφελος του περιβάλλοντος και της βιώσιμης ανάπτυξης της χώρας.

Οι βασικές αυτές συστάσεις που διατυπώθηκαν από τον ΟΟΣΑ προς τη χώρα μας, αποτελούν ένα ιδιαίτερα χρήσιμο εργαλείο πάνω στο οποίο θα μπορέσουν να στηριχθούν οι μελλοντικές επιλογές μας, ο περιβαλλοντικός σχεδιασμός και οι πολιτικές για το περιβάλλον.

Το ΥΠΕΧΩΔΕ, με τη συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων μερών προσβλέπει στη δημιουργία όλων των απαραίτητων προϋποθέσεων για την ουσιαστική βελτίωση και ακόμα θετικότερη πορεία της χώρας μας, σε θέματα περιβάλλοντος, στον αιώνα που ανατέλλει.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Εκδρομή στην Αιανή Κοζάνης- Πιέρια Ορη - Λιβάδι Ολύμπου

Εγινε την Κυριακή 4 Ιουνίου 2000 η δεύτερη εκδρομή της Ελληνικής Εταιρείας στην Αιανή Κοζάνης, τα Πιέρια Ορη και το Λιβάδι Ολύμπου. Η συμμετοχή ήταν μεγάλη και τα μέρη που επισκεφθήκαμε μοναδικά, από αυτά που δεν περιλαμβάνονται στις συνήθεις περιηγητικές διαδρομές.

Πρώτος σταθμός η ΑΙΑΝΗ, ΠΟΛΙΣ ΤΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ μια ζωντανή διαδρομή στην πρώιμη ιστορία των Μακεδόνων.

Ευρήματα από τα προϊστορικά μέχρι τα ύστερα ελληνιστικά χρόνια, που οδηγούν σε νέους δρόμους τη γνώση μας για την πρώιμη ιστορία των Μακεδόνων και την φυσιογνωμία της περιοχής της άνω Μακεδονίας. Η ανασκαφή της Αιανής δείχνει ότι ακμαίες και οργανωμένες πόλεις στην άνω Μακεδονία υπήρχαν πολύ πριν την ενοποίηση του μακεδονικού ελληνισμού από τον Φίλιππο, καθώς και την αδιαμφισβήτητη ελληνική ταυτότητα τους.

Εγινε περιήγηση στον αρχαιολογικό χώρο της αρχαίας πόλης, με τα μοναδικά συγκροτήματα κτιρίων υστεροαρχαϊκών και κλασικών χρόνων και στη μοναδική Νεκρόπολη.

Ακολούθησε ειδική επίσκεψη στο νεόκτιστο Μουσείο της Αιανής, το οποίο δεν έχει ανοίξει ακόμα για το κοινό. Επισκεφθήκαμε τους χώρους των εργαστηρίων, τα οποία μας άφησαν άφωνους τόσο από το πλήθος των ευρημάτων όσο και από το μέγεθος και την πληρότητα των εγκαταστάσεων- από τα μεγαλύτερα εργαστήρια σε μουσεία της νέας Ευρώπης.

Η διευθύντρια του μουσείου Αιανής και Γεωργία Καραμήτρου μας συνόδευσε σε όλη τη διάρκεια της επίσκεψης και ήταν ιδιαίτερα κατατοπιστική και πρόθυμη να απαντήσει στις ερωτήσεις και τις απορίες του ακροατηρίου.

Η εκδρομή συνεχίστηκε στη ΛΙΜΝΗ ΤΗΣ ΔΕΗ & ΤΑ ΠΙΕΡΙΑ ΟΡΗ.

Η τεχνητή λίμνη Πολυφύτου, στο φράγμα της οποίας

ΦΩΤΟ: Βιβιάννα Μεταλληνού

Από το εργαστήριο «Η πολιτιστική κληρονομιά και εμείς»

λειτουργεί ένας από τους σπουδαιότερους υδροηλεκτρικούς σταθμούς της χώρας απλώνεται μπροστά από τους λόφους της Αιανής. Διασχίσαμε τη λίμνη από την μεγάλη γέφυρα μήκους 1372μ με κατεύθυνση νοτιοανατολικά προς τα Πιέρια.

Με ύψος 2196μ είναι ένα από τα ομορφότερα βουνά της χώρας μας, η κατοικία των Μουσών. Καλύπτονται στο μεγαλύτερο μέρος τους από έλατα και πεύκα και έχουν μια πανέμορφη αλπική ζώνη χιονισμένη τους 6 μήνες του χρόνου. Οδικό χαλκίστρωτο δίκτυο συνδέει τους οικισμούς με την Κατερίνη.

Από τα Πιέρια περνά το διεθνές ορειβατικό μονοπάτι Ε4.

Στην απότομη πλαγιά του Τιτάριου όρους των Πιερίων και σε υψόμετρο 1150μ βρίσκεται σκαρφαλωμένο το ΛΙΒΑΔΙ ΟΛΥΜΠΟΥ.

Ιστορικός οικισμός με πανοραμική θέα της Ανω Περαιβίας και της δυτικής πλευράς του Ολύμπου. Ο δρόμος από το Λιβάδι προς την Κατερίνη είναι πανάρχαιος δρόμος που ανέκαθεν συνέδεε τη Μακεδονία με τη Θεσσαλία. Ο δρόμος από Κοζάνη προς Λιβάδι και Ελασσόνα, περνάει από τη Δολίχη που μαζί με την Αζωρο και το Πύθιο αποτελούσαν την Περαιβική Τριπολίτιδα.

Σημαντικό ιστορικό κέντρο με παρουσία σε όλες τις περιόδους του Ελληνισμού, διαθέτει αξιόλογο παραδοσιακό ιστό, σημαντικές εκκλησίες και μοναστήρια, αλλά και εκπληκτικά φυσικά τοπία. Περιηγηθήκαμε σε όλα τα σημαντικά αξιοθέατα.

Επιστροφή μέσω Κατερίνης στη Θεσσαλονίκη!

Υπεύθυνη προγράμματος ήταν η αρχιτέκτων Βιβιάννα Α. Μεταλληνού ενώ την οργάνωση της εκδρομής είχε η Βέτα Αρβανιτάκη.

Προγραμματίζονται και άλλες εκπαιδευτικές εκδρομές της Εταιρείας, το πρόγραμμα των οποίων θα ανακοινωθεί εγκαίρως για να προγραμματισθεί μεγαλύτερη συμμετοχή.

Εκθεση για το Εργαστήριο «Η πολιτιστική Κληρονομιά και εμείς» Στην κατασκήνωση του ΣΩΜΑΤΟΣ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ ΟΔΗΓΩΝ

Το Παράρτημα Θεσ/κης της Ε.Ε., σε συνέχεια του αιτήματος του ΣΩΜΑΤΟΣ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ ΟΔΗΓΩΝ (ΣΕΟ) για συνεργασία, οργάνωσε Εργαστήριο για την Πολιτιστική Κληρονομιά στα πλαίσια της Πανελλαδικής Κατασκήνωσης του ΣΕΟ «Προσανατολισμοί 2000» (παράλια Σκοτίας Ν. Πιερίας, 27/7/-5/8/2000).

Τα μέλη του Π.Θ. της Ελληνικής Εταιρείας Καλλιόπη Θεοχαρίδου δρ. Αρχιτέκτων-αναστηλωτριά, Ολγα Δεληγιάννη αρχιτέκτων ΥΠΠΟ και Ιωάννα Στεριώτου δρ. Αρχιτέκτων, ασχολήθηκαν με την οργάνωση του Εργαστηρίου αυτού και τη συγγραφή σχετικού κειμένου και ερωτηματολογίου, τα οποία διανεμήθηκαν στους νέους και τα στελέχη που το παρακολούθησαν. Εγινε προβολή διαφανειών και video για την ιστορία της υδροδότησης της πόλης Θεσσαλονίκης.

Το πλήρες κείμενο και το ερωτηματολόγιο υπάρχουν στην Γραμματεία της Ελληνικής Εταιρείας για όποιον ενδιαφέρεται για περισσότερες πληροφορίες.

Ι. Στεριώτου

Στιγμιότυπο από την εκδρομή στην Αιανή Κοζάνης ΦΩΤΟ: Βιβιάννα Μεταλληνού

Από την δράση της ομάδας περιβάλλοντος του Παραρτήματος

Η ομάδα επιμελήθηκε και τύπωσε 10.000 ενημερωτικά φυλλάδια για τα βιολογικά προϊόντα. Η έκδοση του εντύπου έγινε με πρωτοβουλία και επιμέλεια της κ. Δέσποινας Μηλιάδου γεωπόνου-οικονομικού ερευνήτη.

Συνεργάστηκαν οι Χριστίνα Γιαντζίδου, Πέτρος Κεχαγιόγλου, κγγελος Μήτσας και Κατερίνα Τσιάνα, ως υπεύθυνη της ομάδας. Χορηγοί της έκδοσης ήταν οι παραγωγοί και τα καταστήματα πωλήσεων βιολογικών προϊόντων.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Βιολογικά Προϊόντα

*Προϊόντα
χωρίς χημικά λιπάσματα
και φυτοφάρμακα
με σεβασμό προς τη φύση
και τον άνθρωπο.*

Βιολογικά ονομάζονται τα προϊόντα, των οποίων η παραγωγή, επεξεργασία και συσκευασία γίνονται χωρίς τη χρήση χημικών λιπασμάτων, φυτοφαρμάκων, φυσικών ή χημικών ορμονών, αντιβιοτικών, συντηρητικών και άλλων προσθέτων.

Απονομή διπλώματος της EUROPA NOSTRA/IBI για την αναστήλωση του παλαιού σπιτιού του Καπετάνιου στη Σύμη

Από το 1978 καθιερώθηκε να δίνονται Διακρίσεις στις ολοκληρωμένες προσπάθειες προστασίας μνημείων της Ευρώπης από την Europa Nostra, η οποία αποτελείται από 200 περίπου μη κυβερνητικές οργανώσεις της Ευρώπης για την προστασία της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς και του φυσικού περιβάλλοντος.

Όλα αυτά τα χρόνια αρκετά έργα στην Ελλάδα έχουν τιμηθεί με τέτοιες διακρίσεις. Ένα από τα 2 έργα που βραβεύτηκαν το 1999 είναι το παλιό σπίτι του Καπετάνιου στη Σύμη που αναστηλώθηκε για λογαριασμό ιδιωτών, από την ροδίτισσα αρχιτέκτονα Αναστασία Παπαϊωάννου και τοπικούς τεχνίτες. Το σπίτι βρίσκεται στον παλιό πυρήνα του οικισμού και κτίστηκε περί τα μέσα του 18ου αιώνα. Ανήκε σε εύπορη οικογένεια καπεταναίων και έχει μοναδικά αρχιτεκτονικά στοιχεία τα οποία έμειναν αναλλοίωτα στο πέρασμα των αιώνων. Η αναστήλωση έγινε με ιδιαίτερο σεβασμό στα στοιχεία του παρελθόντος, δίνοντας παράλληλα λειτουργικές λύσεις για τις σύγχρονες ανάγκες.

Η εισήγηση για την βράβευση του κτι-

ρίου έγινε από την Ελληνική Εταιρεία μέσω του Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς υπό την προεδρία του κ. Α. Συμεών μετά από σχετική πρόταση της κα Χάρις Καλλιγά. Η απονομή του διπλώματος έγινε στο χώρο του σπιτιού στις 5 Αυγούστου από τον Κώστα Καρρά

αντιπρόεδρο της Europa Nostra. Στην εκδήλωση παρουσιάστηκαν σύντομες εισηγήσεις από τον κ. Κώστα Καρρά, την κα Χάρις Καλλιγά και την κα Αναστασία Παπαϊωάννου.

Παρατίθενται στη συνέχεια χαρακτηριστικά αποσπάσματα των ομιλιών:

Κώστας Καρράς

Ιδιαίτερα σημαντικό είναι το πρόγραμμα με το οποίο βραβεύονται οι καλύτερες αναστηλώσεις που έχουν ολοκληρωθεί. Το πρόγραμμα αυτό άρχισε το 1978 και συνεχίζεται ήδη για 22 χρόνια. Στην προκειμένη περίπτωση, μια οργάνωση που είναι μέλος της Europa Nostra από την ίδρυσή της, η Ελληνική Εταιρεία Προστασίας Περιβάλλοντος και της Πολιτιστικής Κληρονομιάς με Πρόεδρο τον Καθηγητή κ. Μιχάλη Σκούλλο, διά του υπευθύνου της οργάνου, του Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς, υπό την προεδρία του κ. Ανδρέα Συμεών, γνωστού αρχιτέκτονα και πολεοδόμου, εισηγήθηκε την βράβευση της οικίας αυτής με την ονομασία: «Παλιό Σπίτι του Καπετάνιου», που άλλοτε ανήκε στην οικογένεια Διακίδη. Σε λίγο θα σας μιλήσει η κυρία Χάρις Καλλιγά, η οποία πρότεινε στην Ελληνική Εταιρεία να εισηγηθεί την βράβευση αυτής της αναστήλωσης. Η ίδια, και ο σύζυγός της Αλέξανδρος, βραβεύθηκαν με μετάλλιο από την Europa Nostra για την εξαιρετική τους προσφορά στην αναστήλωση της μεσαιωνικής Μονεμβασίας, όπου οι ίδιοι έχουν αναστηλώσει περίπου 50 παλαιά σπίτια. Σήμερα η κυρία Καλλιγά είναι μέλος του Δ.Σ της Ελληνικής Εταιρείας και φέτος τελείωσε τέσσερα έτη πολύτιμης υπηρεσίας στην δωδεκαμελή επιτροπή κρίσεως για τα βραβεία της Europa Nostra.

Στην προκειμένη περίπτωση η αναστήλωση έγινε από πρωτοβουλία του Carlo και της Grazia Grazia, μιας Ιταλίδας που αγάπησε την Σύμη. Η αρχιτέκτων ήταν η Αναστασία Παπαϊωάννου, ενώ οι εργολάβοι οι Σωτήρης Στεφάνου και Ανδρέας Κόττης. Σε όλους αξίζουν θερμά συγχαρητήρια διότι η αναστήλωση έ-

γινε προσεγμένα και με ιδιαίτερη ευαισθησία, με αποτέλεσμα μάλιστα να ανακαλυφθούν στοιχεία του σπιτιού, πως το ωραίο-τατο μωσαϊκό δάπεδο της αυλής και μια μεγάλη κινστέρνα, που ήταν άγνωστα όταν άρχισε η δουλειά. Η αναστήλωση αυτή αποτελεί όντως ένα παράδειγμα προς μίμηση και στην Σύμη και σε άλλα νησιά του Αιγαίου.

Το μέλλον της Σύμης εξαρτάται κατά μεγάλο ποσοστό από τον αριθμό και το επίπεδο των αναστηλώσεων που γίνονται ή θα γίνουν στο νησί κατά τα προσεχή έτη. Στην νέα μας ευρύτερη κοινωνία, εκείνη που ονομάζεται ελεύθερη Ευρώπη, δεν υπάρχει περιορισμός στην μετακίνηση ούτε μόνον ιδεών ούτε μόνο κεφαλαίων αλλά κυρίως ανθρώπων, με την έννοια όχι απλώς ή κυρίως περιηγητών ή τουριστών, αλλά και κατοίκων, που αποφασίζουν να συνδεθούν με έναν άλλο τόπο από τον δικό τους.

Σε αυτό το σημείο λοιπόν θα ήθελα να σταθώ στην σημαντική συνδρομή των ξένων στα νησιά μας τα τελευταία χρόνια, σε συνάρτηση με την γνωστή αμέλεια πολλών Ελλήνων ιδιοκτητών για τις παραδοσιακές τους οικίες. Ασφαλώς ένα μέρος της εξήγησης αφορά οικονομικές δυνατότητες-δεν είναι ίσως όμως το κυριότερο. Ίσως εδώ βλέπουμε κατά κύριο λόγο το αποτέλεσμα μιας έντονης αίσθησης αλλά και στενής αντίληψης της Ελληνικής ταυτότητας από το Ελληνικό κράτος και, το σημαντικότερο, από την πλειοψηφία των Ελλήνων δύο τουλάχιστον γενεών. Η αντίληψη αυτή επικεντρώνεται στην αρχαιότητα και την βυζαντινή, κυρίως βυζαντινή ορθόδοξη, παράδοση, κατά τα άλλα όμως συνήθως συνδυάζεται με μια αντίληψη της απόλυτης ανάγκης αλλαγής και εκσυγχρονισμού, ώστε να βγει η χώρα από την αποτελμάτωση

των προηγούμενων γενεών. Ασφαλώς η συνταγή αυτή έχει πετύχει σε μεγάλο βαθμό, με αποτέλεσμα οι Έλληνες να διατηρούμε ένα τμήμα της παράδοσης μας αλλά και να έχουμε πετύχει μια ριζική μεταβολή της οικονομίας και της κοινωνίας μας. Το τμήμα όμως ήταν τεράστιο, διότι ολόκληρα κεφάλαια της ιστορικής και αρχιτεκτονικής μας παράδοσης και της ταυτότητας μας αμελήθηκαν και ιδεολογικά αλλά και κυρίως στην πράξη.

Χάρις Καλλιγά

Κύριε δήμαρχε της Σύμης, κύριε αντιδήμαρχε Ρόδου, αγαπητοί φίλοι,

Την Europa Nostra γνωρίσαμε πριν από 20 χρόνια, σχεδόν όταν πρωτοκαθιερώθηκαν οι τιμητικές διακρίσεις για τα καλύτερα πραγματοποιημένα έργα που σχετίζονται με την προστασία και την ανάδειξη της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς και του φυσικού περιβάλλοντος της Ευρώπης. Τότε, το διοικητικό συμβούλιο της Ελληνικής Εταιρείας μας έκανε την τιμή να προτείνει για διάκριση τα έργα που είχαμε πραγματοποιήσει στην Μονεμβασία με τον Αλέξανδρο Καλλιγά επί κάτι περισσότερα από 10 χρόνια.

Τότε τόνιζα, κυρίως, ότι οι ιστορικοί και μοναδικοί αυτοί τόποι, η Μονεμβασία, η Σύμη, έχουν απόλυτη ανάγκη για να μείνουν όχι μόνο ζωντανοί αλλά και «αλώβητοι» για να παραδοθούν από μας που τους διαχειριζόμαστε σήμερα, σ' αυτούς που θα έρθουν αργότερα, από τον σεβασμό, και την τρυφερότητά μας, είναι ανάγκη να τους προσεγγίζουμε με ευαισθησία και αγάπη, όπως σκύβομε και φροντίζουμε τα παιδιά μας.

Ελεγα τότε : «Υπάρχουν πολλές Μονεμβασίες.....». Είχα στο νου μου βέβαια πιο πολύ απ' όλα τη Σύμη, την πατρίδα μου. Είχα την ελπίδα ότι θα μπορούσαν να παρακινήθουν γύρω μας άνθρωποι που θα είχαν τη διάθεση να σκύβουν πάνω σ' αυτούς τους τόπους με τρυφερότητα και σεβασμό, για να ξαναδώσουν σε πολλά από τα περήφανα μέρη, που έσβηναν, την παλιά τους αξία.

Τα χρόνια πέρασαν, πολλά συνέβησαν και τα τελευταία 4 χρόνια, είχα την τιμή να είμαι μέλος της Κριτικής Επιτροπής που κρίνει τα υποψήφια για διάκριση έργα. Κατά τις συναντήσεις αυτές χρειάστηκε να μελετήσω, όπως και τα υπόλοιπα μέλη, συνολικά κάπου 800 υποψηφιότητες που είχαν υποβληθεί από όλη την Ευρώπη, δυτική, κεντρική, ανατολική, βόρεια και νότια, για να ξεχωρίσουμε αυτές που άξιζαν πραγματικά μια διάκριση για την προσφορά τους σε σχέση με την αρχιτεκτονική κληρονομιά και το περιβάλλον. Η ποικιλία των θεμάτων που υποβάλλονται κάθε χρόνο (και που πρέπει να έχουν ολοκληρωθεί) είναι μεγάλη :

Χωριά στη Ρουμανία, σπίτια ευγενών και πύργοι στη Σκωτία, τράπεζες στη Μάλτα, σπίτια στο Τολέδο, κάστρα στη Σουηδία, μοναστήρια στην Κύπρο, κήποι στην Αγγλία, καθεδρικοί ναοί στην Ελβετία, μουσεία στην Ελλάδα. Συνχά είναι πασίγνωστα μνημεία, ορόσημα πολιτιστικά, σημεία αναφοράς παγκόσμια, όπως, ας πούμε, ο καθεδρικός ναός Santiago de Compostela στην Ισπανία, το Albert Memorial στο Λονδίνο ή το παλάτι του Windsor. Αυτό που ξεχωρίζει πάντοτε τις πιο αξιόλογες προσπάθειες, το μικρό ποσοστό που είναι άξιο να τιμηθεί με μια

διάκριση είναι ακριβώς αυτή η τρυφερότητα, η αγάπη, ο σεβασμός προς το μεμονωμένο κτίσμα ή το μνημειακό σύνολο και την ιστορία του. Αυτά τα στοιχεία ενσωματώνονταν πάντοτε στην νέα χρήση, ή στη συνέχεια της παλαιάς. Οι προσπάθειες βιασμού, εκμετάλλευσης, είναι οφθαλμοφανείς.

Ας πούμε, το παλάτι του Windsor, που φέτος τιμήθηκε με μετάλλιο, είναι ένα έργο που, όπως είχαμε την ευκαιρία να διαπιστώσουμε επί τόπου, έγινε με πραγματική αγάπη. Όπως ίσως θυμάστε μια τρομερή πυρκαγιά από βραχυκύκλωμα στις αρχές της δεκαετίας του '80 κατέστρεψε ένα σημαντικό τμήμα του. Η μελέτη έγινε με φροντίδα, ανακαλύφθηκαν και αποκαταστάθηκαν αξιόλογες παλαιότερες φάσεις του μνημείου και αλλού, έγιναν νέες κατασκευές που δένουν αρμονικά με τις παλαιότερες και εξασφαλίζουν την ιστορική συνέχεια.

Τις ίδιες ακριβώς αρετές διαπιστώνει κανείς στην προσέγγιση της επισκευής, αναστήλωσης, νέας χρήσης αυτού εδώ του σημαντικού σπιτιού της Σύμης. Ένα αναπόσπαστο κομμάτι του συνόλου, του ιστού του οικισμού, πάνω στο οποίο έσκηψαν με αγάπη όλοι όσοι χρειάστηκε να δουλέψουν γι' αυτό, οι ιδιοκτήτες, οι αρχιτέκτονες, οι τεχνίτες, για να αποκαταστήσουν τις αξιόλογες παλαιότερες φάσεις και να προσθέσουν ενδεχομένως κάποια νέα στοιχεία που δένουν με τα παλαιότερα και εξασφαλίζουν την ιστορική συνέχεια.

στορική συνέχεια.

Φαίνεται ίσως περίεργη η σύγκριση ενός σπιτιού στη Σύμη με το παλάτι της βασιλικής οικογένειας της Μεγάλης Βρετανίας. Είναι μια προσωπική μου άποψη ίσως, αλλά για μένα οι ιστορικοί οικισμοί, η Σύμη, η Μονεμβασία, το Γαλαξίδι, η Καστοριά, η Ναύπακτος, η Ξάνθη, η Πάτμος, η Λίνδος, αυτά τα θαυμαστά αποτελέσματα μιας προσπάθειας συλλογικής αιώνων, είναι τα ανάκτορα που έχει να δείξει η Ελλάδα. Με τόσο απλά, ταπεινά μέσα, με δύσκολες συνθήκες ζωής κατάφεραν οι προγονοί μας να παράγουν σύνολα που είναι αριστουργηματικά, που δεν εντυπωσιάζει αισθητικά απλώς η αρμονία του συνόλου από μακριά, αλλά που προσφέρουν μια πραγματική απόλαυση ζωής. Οι χώροι, η κλίμακα, οι όγκοι, οι σκιές, οι αυλές, οι ταράτσες και τόσα ακόμη. Έχουν βέβαια ανάγκη από φροντίδα, αγάπη, τρυφερότητα, και σεβασμό.

Όταν μιλούσα για τη Μονεμβασία πριν 20 χρόνια σκεπτόμουν το μνημειακό σύνολο Σύμη. Και η Αναστασία Παπαϊωάννου είναι από τους ανθρώπους που αφιέρωσε τη σταδιοδρομία της στο σύνολο αυτό. Η βράβευση σήμερα των κόπων των δικών της καθώς και των άλλων ανθρώπων που συνέβαλαν στην ολοκλήρωση αυτού του κομματιού της Σύμης θα ήταν σημαντικό αν μπορούσε να παρακινήσει και άλλους να προχωρούν πάνω στους ίδιους δρόμους, της αγάπης και του σεβασμού.

Γιατί φοβάμαι να πω ότι σήμερα, στην Ελλάδα οι Μονεμβασίες και οι Σύμες είναι απελπιστικά λίγες.

Αναστασία Παπαϊωάννου

..... Ήμουν 15 χρονών όταν ένα πρωί τ' Αυγούστου πρωτοαντίκριξα από την τρικάταρτη «Alvee» το Γιαλό της Σύμης και αμέσως μετά τις ακτές του Νημπορίου. Οκτώ χρόνια αργότερα ο ζωγράφος Lucio Pozzi μου αναθέτει την πρώτη μου δουλειά, μου εμπιστεύεται τη μελέτη του εργαστηρίου του στο οικόπεδό τους

Ο κ. Κ. Καρράς απονέμει το βραβείο στην κα Α. Παπαϊωάννου

στο Νημποριό, που το θέλει χώρο έμπνευσης και περισυλλογής. Για την κατασκευή του εντελώς τυχαία συνεργάζομαι με το Σωτήρη Στεφάνου, με τον οποίο από τότε συνοδοιπόροι για 21 συνεχή χρόνια υλοποιούμε εδώ στη Σύμη μελέτες νέων κτιρίων, και αποκαταστάσεις ερειπίων.

Ενα από τα σπίτια που φτιάξαμε μαζί, σε συνεργασία με τον Ανδρέα Κώττη, είναι και αυτό που βραβεύεται σήμερα, το αρχοντικό της οικογένειας Διακίδη, και τώρα σπίτι φιλόξενο του ζεύγους Grazia.

Με έντονα τα σημάδια της πολύχρονης εγκατάλειψης το κτίριο αναγεννήθηκε, διατηρώντας τον αρχικό χαρακτήρα, τα μοναδικά αρχιτεκτονικά στοιχεία που δεν απαντώνται συχνά στα σπίτια του οικισμού όπως τα οξυκόρυφα τόξα στον πανύψηλο περιμετρικό τοίχο της αυλής, θολωτούς ημι-υπαίθριους χώρους, βοτσαλωτές αυλές κ.α.

Από το 18ο αιώνα έως σήμερα έχει δεχθεί προσθήκες όπως το μαγειριό με φούρνο στην κάτω αυλή και αλλαγές στις όψεις σε μια προσπάθεια προσέγγισης της νεοκλασικής αισθητικής που επικράτησε στη Σύμη κατά τα τέλη του 19ου αιώνα.

Το σπίτι αγοράστηκε στις αρχές της δεκαετίας του '90 από το ζεύγος Grazia, και οι εργασίες αποκατάστασης άρχισαν σχεδόν αμέσως.

Η συνεργασία που είχα μαζί τους ήταν πολύ καλή κι έπαιξε καθοριστικό ρόλο στο αποτέλεσμα. Ήταν βαθιά η επιθυμία τους να χρησιμοποιηθούν ντόπια υλικά και η επίπλωση να γίνει με έπιπλα φτιαγμένα στην Ελλάδα.

Ο Σωτήρης Στεφάνου, ψυχή της οικοδομής, που για τα τοπικά δεδομένα τελείωσε στο χρόνο ρεκόρ των 9 μηνών, πίστεψε ότι έπρεπε γρήγορα και καλά να δώσει ζωή στο παλιό κρυφό σχολειό, που στα χρόνια της κατοχής τα ελληνόπουλα διδάσκονταν τη γλώσσα τους.

Δεν θα σας κουράσω με περισσότερες λεπτομέρειες για το σπίτι. Θα ήθελα όμως να πω δυο λόγια ακόμα για τη Σύμη το μοναδικό αυτό τόπο, που άντεξε και επιβίωσε στα δύσκολα χρόνια της οικονομικής παρακμής και που κινδυνεύει να χαθεί σε περίοδο ευμάρειας και σε συνθήκες υποτιθέμενης κρατικής προστασίας.

Ο Νημποριός με τα διάφανα κρυστάλλινα νερά, που με μάγεψε πριν 30 περίπου χρόνια, και που γενιές ολόκληρες Συμαϊκών απολάμβαναν το καλοκαίρι, αργοπεθαίνει από την ρύπανση των ιχθυοκαλλιεργειών.

Το «νεοκλασικό» παράπηγμα στο Συκίδι, προορισμένο για ιχθυογεννητικό σταθμό προσβάλλει την αισθητική και τη νοημοσύνη μας.

Οι χυδαίες επεμβάσεις σε κτίσματα που συνέθεσαν μέχρι τώρα τον ιστό του ιστορικού οικισμού, πολλαπλασιάζονται μέρα με τη μέρα, αφήνοντας αμέτρητα ερωτηματικά για τις ΑΝΟΧΕΣ και τις ΕΝΟΧΕΣ, δημιουργώντας δεδικασμένα για μελλοντικές καταστροφές.

Το όραμα της τοιμεντοποίησης καταστρέφει την πλαστικότητα των δημόσιων ακάλυπτων χώρων. Τα σπουδαία προγράμματα «παροράματα» με τα εντυπωσιακά κονδύλια που τα ακολουθούν, κρύβουν καταστροφές ανυπολόγιστες.

Θρηνούμε αυτό το καλοκαίρι την καταστροφή στον όρμο Ταβύρι, της γειτονικής νησίδας Νίμου, όπου προσχήματα και προγράμματα τοιμεντώνουν ευαίσθητα, μοναδικά οικοσυστήματα.

Ισως θα έπρεπε, πριν να είναι πολύ αργά, πριν η απληστία τυφλώσει εντελώς άρχοντες και αρχόμενους, οι νόμοι και οι περί προστασίας διατάξεις για τον οικισμό, να ενεργοποιηθούν δυναμικά. Και σίγουρα θα πρέπει οι σύγχρονες ανάγκες που προκύπτουν, να βρίσκουν λύσεις, και βέβαια υπάρχουν λύσεις ανάλογες με την κλίμακα του νησιού, τη φυσική του ιδιομορφία, την ανενάληπτη δομή του οικισμού.

Πριν τελειώσω θα ήθελα να εκφράσω την ευγνωμοσύνη μου στους γονείς μου, που μου 'μαθαν «το φιλοκαλούμεν' μετ' ευτελείας» στον αγαπημένο μου καθηγητή Νίκο Μουτσόπουλο, που μου δίδαξε τον σεβασμό στη φύση, και με εμπύησε στις αξίες της Αρχιτεκτονικής μας Παράδοσης, στην εκλεκτή συνάδελφο Χάρι Καλλιγά, Διευθύντρια της Γενναδίου Βιβλιοθήκης για την εμπιστοσύνη που έδειξε στο έργο μου. Επίσης θα ήθελα να ανανεώσω την υπόσχεση που είχα δώσει στην φίλη μου IDA, ότι τη Σύμη εσκεμμένα δεν πρόκειται να την πληγώσω.

Ευχαριστώ τέλος όλους εσάς που σήμερα με τιμήσατε με την παρουσία σας.

ΔΙΑΦΗΜΙΣΤΕΙΤΕ ΣΤΟ ΔΕΛΤΙΟ ΜΑΣ ΒΟΗΘΩΝΤΑΣ ΤΟ ΕΡΓΟ ΜΑΣ

Δεχόμαστε ένα σχετικά περιορισμένο αριθμό διαφημίσεων.

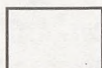
Πληροφορίες και Τιμολόγιο τηλ: 3225245 fax: 3225540

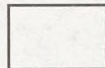
**Παρακαλώ να με γράψετε συνδρομητή
του «ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ» σας**

ΟΝΟΜΑ..... ΕΠΩΝΥΜΟ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ..... Τηλ.....

5.000 δρx.

2.000 δρx. (για μαθητές, σπουδαστές και φοιτητές)

Υπεύθυνη Έκδοσης: Βάσω Λυμπερίδη, Μπέσσυ Μαντζάρα

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
Για την Προστασία του Περιβάλλοντος
και της Πολιτιστικής Κληρονομιάς

Σωματείο μη κερδοσκοπικό
Τριπόδων 28, Πλάκα
105 58 Αθήνα
Τηλ: 32.25.245 & 32.26.693 Fax: 32.25.240

Ιδιοκτησία ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
Εκδότης: Μ. Σκούλλος

Τυπώνεται σε 4.000 αντίτυπα

Εμπρέλεια Εντύπου - Παραγωγή
ΕΜ ΕΣ ΠΡΕΣΣ

Ηλεκτρονική σελιδοποίηση
Μ. Αθανασοπούλου

